

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. II. De Ecclesiae definitione à Richerio tradita; De Ecclesiae Capite, necnon de ejus statu & regimine. Ad num. 3. 4. & 5. Richerii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

li à suis Episcopis excommunicari, aut aliâ censurâ Ecclesiasticâ puniri, donec liberum consensum præstiterint. Adhuc enim certò non constat, an illi, ad quos pertinebat jus eligendi, liberè consenserint: cùm Clerum, aliosque Ordines videamus variis protestationibus & supplicationibus adversum electionum abrogationem intercessisse.

17. Sed nec electio, præsertim quando fit à populi communitate, jurisdictionem ante confirmationem absolutè Prælati tribuit; atque adeò, nec jus condendarum legum, infligendarum penarum spiritualium, &c. Quin etiam, si jurisdictione per electionem conferretur, sequeretur juxta mentem Richerii alium Ecclesiæ consensum desiderari, ut Prælati possent leges instituire, ac censuris plectere; adhuc enim, ut ipse ait num. 8. *Ecclesiam inconsultam, dissentientem, invitam vel inauditam obligare nequirent: quia leges tunc instituantur, cùm promulgantur, firmantur, cum moribus utentium approbantur.*

C A P U T II.

De Ecclesiæ definitione à Richerio tradita; De Ecclesiæ Capite, necnon de ejus statu & regimine. Ad num.

3. 4. & 5. Richerii.

1. **E**X his, quæ Richerius duobus primis numeris Superiori à nobis capite discussis, ceu fundamenta jecit, qualdam conclusiones, quas ille principia vocat, directè & necessariò se colligere asserit. Primum illud principium est Ecclesiæ definitio, quam toti operi præfixam hic num. 3. repetit; scilicet; *Ecclesia est politia Monarchica, ad finem supernaturalem spirituales instituta, regimine Aristocratico, quod omnium optimum & naturæ convenientissimum est, temperata à summo animarum Pastore Domino nostro.* Si Joannes Launoius eodem affectu fuisset erga Richerium, quo erga Bellarminum, in hanc definitionem justiori zelo inductus fuisset, quàm in eam, quæ à Bellarmino tradita est. Qui enim integrâ & prolixâ epistolâ, quæ est in par. 8. & ad Nicolaum Gatinæum inscribitur, tot tantaque testimonia congregavit, ut probaret in Ecclesiæ definitione non conti-

Z z z neri

546 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
neri ejus statum, aut regimen, cujus in ea describenda me-
minerat Bellarminus, quomodo putandus est probasse defini-
tionem, quæ nil aliud, saltem directè, complectitur? sed
in sensu erat Papæ Monarchiæ Richerius; eam propugnabat
Bellarminus: idèd libentibus ulnis excepit illius dogmata
Launoius, quæcumque excepit; quæ non potuit excipere,
subticuit: Bellarmini, si quos invenire potuit nævos, quam
diligenter explicuit, doctrinam, exemplo Richerii, quanto
valuit conatu, licet parum efficaci, impugnavit.

2. Possset tamen veram habere sententiam Richeriana Ec-
clesiæ definitio, si sanè intelligeretur. Verus enim ejus sen-
sus est, Ecclesiam esse communitatem ab uno solo supremo
Pastore gubernatam, nempe Romano Pontifice; ita tamen,
ut illius communitatis regendæ participes sint alii Pastores,
præsertim Episcopi, qui autoritate ordinariâ, & propriâ,
non vicariâ solùm, seu delegatâ, portionem gregis Christi
sibi commissam regant, ac supremo Pastori, in Conciliis
præsertim universalibus, non solùm tanquam Consiliarii, sed
etiam tanquam Judices ad determinanda, quæ ad Ecclesiam
universalem spectantia proponuntur, assideant. Itaque Ec-
clesia est politia Monarchica, quia unus ei præsidet Monar-
cha. Est etiam regimine Aristocratico temperata, quia Epis-
copi, præterquam quod suis Diœcesibus præsident, rerum
etiam ad universalem Ecclesiam spectantium, dum in Con-
ciliis Oecumenicis legitimè proponuntur, participes fiunt.

3. Sed alio in sensu definitionem illam intellexit, si ta-
men intellexit, Richerius. Primò enim incertum est quid
intendat definire. Nam Ecclesiæ nomine universos fideles cu-
juscumque sexûs, statûs, aut gradûs complecti videtur nu-
mero primo, ubi Ecclesiam, cui convenire ait totam juris-
dictionem Ecclesiasticam primariò, propriè, ac essentialiter,
distinguit à Romano Pontifice, atque aliis Episcopis, quibus
illam facultatem nonnisi instrumentaliter, ministerialiter, &
quoad executionem tantùm concedit, & luculentius numero
primo, ubi Ecclesiam explicat de cœtu Fidelium, sive de Christiana
Republica, cujus unicum & solum caput, ac fundamentum essentiale est Christus
Dominus. Et adhuc magis expressè in fine numeri quarti, ubi
Ecclesiam sic explicat, id est universos Christianos: numero autem se-
cun-

cundo, Ecclesiam ad solum ordinem Hierarchicum, Episcopali, & Sacerdotali ordine constantem, restringere videtur; aliquando autem, ut num. 15. & seqq. modò unum, modò alterum indiscriminatim significat.

4. Secundo non Ecclesiam, sed ejus regendæ rationem definire videtur Richerius, quando ait, quod est *politia Monarchica*. Politia enim communitatem, non tam aptè denotat, quàm gubernandæ communitatis modum.

5. Tertio Monarchiam Ecclesiasticam explicat respectu Christi. Statim enim post definitionem, de ipso addit; *Qui Rex est, Monarcha, Dominus absolutus, Fundator, Petra, & Caput essentielle Ecclesie; ac absolutum, sive purè Monarchicum in eam habet imperium*. Quasi verò possit aliquod regimen, etiam Aristocraticum, aut Democraticum, non esse Monarchicum in eo sensu; cum universus mundus, etiam prout complectitur Angelos, unicum habeat Rectorem, Deum, qui est Dominus absolutus, Creator, Conservator, Gubernator, Rex, Monarcha, absolutum in omnia imperium obtinens. Sed, dum de politiarum differentia tractatur, quæritur, quis sit communitatis Rector immediatus, ac intra communitatem ipsam, an unus, an plures? Dum igitur de politia Ecclesiastica est quæstio, à quo visibilis Ecclesia visibiliter regatur, inquiritur. Itaque perperam concludit Richerius; *hinc verò inducimus, hunc fidei articulum, credo unam sanctam Ecclesiam Catholicam, esse veritatis sempiterna: propterea quod lege Evangelicâ stante, Christus divorcium cum Ecclesia sponsa facere non potest*. Si enim unitas Ecclesiæ ab unitate ejus sponsi Christi dumtaxat peteretur, ruerent argumenta sanctorum Patrum adversus Schismaticos: isti enim à Christo nequaquam recedere se profitebantur, sed vel à Romano Pontifice, vel ab Ecclesia, cujus erat ipse Caput visibile. Quamobrem illi etiam, qui Romani Pontificis Dignitatem & auctoritatem minùs explicuisse videntur, B. Petro, & ejus successoribus primatum à Christo collatum docent ad constituendam in Ecclesia unitatem, & tollendam schismatis occasionem.

6. Nec obstat, quod objicit Richerius, Sedem Apostolicam aliquando tres, aliquando septem annos vacasse. Non enim tanta est capitis moralis, quanta naturalis necessitas.

548 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
Resecto capite naturali, ne uno quidem momento corpus
vivere potest: at verò non perit corpus civile, deficiente
Reatore; imò nec statum suum propriè amittit. Mortuo enim
Imperatore, vel Rege per electionem creati solito, non sta-
tim desinit Monarchia, sufficit enim quòd communitas per
Imperatorem aut Regem gubernari soleat, ut ejus politia
Monarchica censeatur & dicatur; etiam in illo intervallo in-
ter prioris Imperatoris vel Regis mortem, aut destitutionem,
ac novi electionem, seu institutionem.

7. Quartò. Inconsequenter addit Richerius, politiam
Monarchicam, quâ desinit Ecclesiam, esse regimine Aristo-
cratico temperatam. Si enim Monarchiam intelligit respiciens
ad Christum Monarcham, incongruenter illius potestatem
regimine Aristocratico temperatam dicit. Ejus enim autori-
tati obsequuntur, non eam temperant, ejus Ministri. Si Ro-
manum Pontificem Monarcham esse sensit, incongruenter
etiam locutus est. Nam si tota jurisdictio Ecclesiæ prima-
riò, propriè, ac essentialiter Ecclesiæ convenit: Romano
autem Pontifici, atque aliis Episcopis instrumentaliter, mi-
nisterialiter, & quoad executionem tantum, sicut facultas
videndi oculo, quemadmodum num. primo scripsit Richerius,
politia Ecclesiastica nec Monarchica est, nec Aristocratica,
imò nec propriè Democratica. Ecclesia enim ex Clericis &
Laicis, ex viris & mulieribus constat; atque adeò magis
propriè Pantocratica, vel saltem Democratica, regimine
Aristocratico temperata diceretur: siquidem summus Pon-
tifex est *caput ministeriale*, vel *symbolicum*, ac quasi figura-
tivum dumtaxat: plenitudo autem jurisditionis in Ecclesia
residet.

8. *Secundum principium*, inquit Richerius num. 4. *docet D. Pe-*
trum esse tantummodò dispensatorem, & caput ministeriale, non Dominum,
aut fundatorem Ecclesiæ: hoc enim uni & soli Christo capiti essentiali, per quem
& propter quem subsistat Ecclesiæ, competit. Hoc certè verissimum est.
Nec justè reprehenderetur Richerius, si illius principii fines
non excederet. Summus enim Pontifex cum Christo com-
paratus, est tantummodò dispensator & Minister, non Do-
minus, aut fundator Ecclesiæ: Christi est Ecclesiæ: ejus
sunt oves & agni. Verum etiam est, quòd subjungit Riche-
rius;

rius; regimen Pastorum Ecclesiasticorum differre à sæculari, ac modestius & suavius esse debere: non tamen indè consequitur, regimen Ecclesiasticum esse Aristocraticum in eo sensu, quem explicat numeris seqq. aut non posse summum Pontificem, quos voluerit, in partem sollicitudinis vocare, eoque jurisdictionis participes facere, quod videtur negare Richerius.

9. Ineptè autem in fine hujus num. 4. ac fine præcedentis notat præceptum habendi Pontificis, ad semper, non pro semper obligare. Quorsum enim illa distinctio inter præcepta affirmativa & negativa assignari solita? Non agitur hic de præcepto habendi Pontificis, ut sciamus intra quod tempus debeat eligi, aut utrùm peccent ejus electores, si per aliquod tempus Ecclesiam capite carere permittant. Quæstio est an Ecclesia comparata ad suum caput visibile vera Monarchia dici queat; posse autem supra ostendimus, etiam per illa intervalla, quibus sancta Sedes vacat.

10. Tertium principium, inquit Richerius num. 5. statum Ecclesia ab ejsdem regimine distinguit: status enim Monarchicus est idem ad unitatem atque ordinem vindicandum, cum ad executionem Canonum, qua Romano Pontifici, velut Capiti ministeriali congruit: regimen verò Aristocraticum, propter solidam providentiam, efficaciam consilium, & constitutiones eorundem Canonum: quam ob causam num. 1. diximus, claves toti datas fuisse Ecclesia, ut per unum exercerentur. Difficile captu est quid sibi velit illa distinctio inter statum & regimen, ac quomodò status Ecclesiæ Monarchicus sit; regimen verò Aristocraticum. Status enim propriè designare videtur, penes quos residere censetur quasi permanenter, & immobiliter summa regendæ communitatis potestas. Regimen verò ipsius potestatis exercitium. V. g. Galliæ status est Monarchicus, quia suprema potestas in uno, scilicet Rege, stat; regimen verò aliquatenus Aristocraticum est, quando Rex cum Comitiorum aut Parliamentorum consilio & assensu Regnum administrat. Videtur autem vox illa, *status*, aliquid immobilius & constantius significare, quàm regimen, quod permanente statu variari potest; ut in Gallia, permanente semper statu Monarchico Rex aliquando Comitiorum aut Senatum consilium & assensum postulat, aliquando de plenitudine potestatis & autoritatis

550 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
regiæ, non expectato cujusquam consensu, sua edicta exequenda præcipit. Si ergo *tota jurisdictio Ecclesiastica primario, propriè ac essentialiter Ecclesiæ convenit*, ejus status non rectè Monarchicus dicitur: è contra verò si Romanus Pontifex, velut caput ministeriale executioni Canonum Ecclesiæ supremâ autoritate incumbit, Ecclesiæ regimen Monarchicum convenientius appellatur.

11. In summa, politiæ differentia essentialiter petitur, non ab iis, per quos instrumentaliter, ministerialiter & executivè jurisdictio exercetur; sed ab iis, quibus primariò, propriè, ac essentialiter convenit jurisdictio; itaque, si potestas suprema sit penes unum, quamvis plurimis instrumentis, ministris & executoribus utatur, erit Monarchia; si potestas suprema sit penes Optimates, erit Aristocratia, si penes populum, Democratia, quamvis Optimates, aut populus unico magistratui jurisditionis exercitium committant, dummodò supremam apud se facultatem retineant præscribendarum, etiam illi magistratui, legum. Quis enim aut Regnum Galliæ Monarchicum esse neget, etiamsi aliquid de Aristocratia immixtum appareat, & Senatus edicta Regia quodammodò confirmet; & executioni demandari faciat? Quis Reipublicæ Venetæ politiam, Monarchiam appellet, etiamsi Dux à Republica electus maximum in singulos cives imperium obtineret, cum ipsius autoritas autoritati Reipublicæ subsit. Si ergo summi Pontificis, & Episcoporum jurisdictio totius Ecclesiæ jurisditioni subjacet, in definiendâ politiâ Ecclesiasticâ, tota Ecclesia est attendenda, non autem soli Pastores.

12. *Quæ autem*, inquit Richerius eodem num. 5. *ratio Oecumenici Concilii ad Romanum Pontificem, eadem quoque & Synodorum particularium ad suos Episcopos, quoniam particulares Ecclesias itidem Canone, non absolutâ potestate, à propriis Episcopis gubernari oportet. Viderint Illustrissimi Præsules Gallicani quid de hac Richerii doctrinâ sentiant. Licet enim antea Concilii tantum Oecumenici, & Provincialis expressam fecerit mentionem; propositio tamen ista, & ejus confirmatio in Synodis etiam Diœcesanis locum habet. Porro, si eadem est ratio Synodi particularis ad Episcopum, quæ Concilii Oecumenici ad Romanum Pontificem,*
juris-

jurisdictio Episcopalis *primariò*, *propriè*, *ac essentialiter* Diceceffi convenit, aut Diceceffos Clero; (nam in hoc etiam num. dubium est quo in sensu Autor Ecclesiam sumat) Episcopo autem, atque Curatis, saltem scorsim consideratis, *instrumentaliter*, *ministerialiter*, & *quoad executionem tantum*. Atque sicut Concilium Oecumenicum summo Pontifice superius est, & potest etiam ipsum deponere, si Gallis credimus; ita etiam & Synodus particularis suo Episcopo præminebit; ipsumque poterit exautorare.

13. Nec dicas Episcoporum depositionem à Conciliis Oecumenicis esse summo Pontifici, aut, ut vult Joannes Gerbais, Conciliis Provincialibus reservatam. Jus enim Conciliorum particularium, perinde atque Generalium, lege Divina & naturali constitutum esse, illique derogari non posse, reponebat Richerius. Subjungit enim; *Porrò Senatum aut Consilium nativum Ecclesia à Domino institutum vocamus, non modò Episcopos, verùm etiam omnes Presbyteros, curam animarum habentes: quorum illi Apostolis, hi verò septuaginta duobus discipulis successerunt dist. 68. can. Chorepiscopi. 16. quæst. 1. can. Ecclesia; & dist. 23. Can. Presbyter.* Ne autem putares in illo regimine Presbyteros Episcoporum tantum fuisse Ministris, addit; *Etenim quondam Presbyteri Ecclesiam in commune regerant, ut D. Hieronymus autor est can. legimus dist. 93.*

14. Si autem in ftes Presbyteros, quantumvis curam animarum habentes, cum septuaginta duobus discipulis tantum succedant, inferiores esse Episcopis Apostolis succedentibus in regimine populi Christiani; facilis erit Richerio responso; de singulis quidem Presbyteris id verum esse, non autem de toto illorum cœtu: sicut singuli Episcopi jure Divino summi Pontificis jurisdictioni subsunt; at verò in Concilio Generali congregati, majorem habere potestatem dicuntur.

15. Ego certè illam propositionem Richerii, *quæ est; ratio Oecumenici Concilii ad Romanum Pontificem, eadem quoque & Synodorum particularium ad suos Episcopos, admittens, non concludo; Ergo jurisdictionis Episcopalis subjacet Synodo particulari, sicut Papa potestas, potestati Concilii Oecumenici; sed potius; Ergo jurisdictionis Romani Pontificis non subjacet Concilio Generali, sicut nec Episcopalis Concilio particulari.*